

अनुसूची-६

स्वास्थ्य संस्थाको स्वःमूल्याङ्कन फाराम
(दफा ६ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

स्वमूल्याङ्कन मिति : २०.../.../...

सामान्य जानकारी:

स्वास्थ्य संस्थाको नाम :
ठेगाना :
सम्पर्क नं. :
फ्याक्स नं. :
इमेल :
स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम :
ठेगाना :
सम्पर्क नं. :
मोबाइल नं.:
इमेल :

प्रावधानहरु
संचालन स्वीकृति :
स्वीकृति दिने निकाय :
स्वीकृति पाएको सेवा/बेड संख्या :
नवीकरण गर्नुपर्ने मिति :
IEE/EIA (स्वीकृति — गर्नुपर्ने संस्था भएमा) :
भवन संहिता अनुसार सम्बन्धित निकायको सिफारिस — आवश्यक पर्ने संस्थाका लागि
गत आ.व. को करचुक्ता
मासिक रुपमा महानगरपालिकामा प्रतिवेदन गर्ने गरेको — छ/छैन ।

१. भौतिक पुर्वधारको अवस्था

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	आफ्नै स्वामित्वको जग्गा तथा भवनमा संचालित - जग्गाको क्षेत्रफल यदि भाडामा लिई सञ्चालनमा भएको भए सम्झौता गरेको		
२.	क. स्वास्थ्य संस्था निर्माण स्वीकृति लिंदा स्वास्थ्य सेवा संचालनका लागिभनी स्पष्ट व्यहोरा खुलाएको ख. स्वास्थ्य संस्थाको कुल निर्माण क्षेत्रफल		55 Sqm/per bed*
३.	स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थानबाट एक किलोमीटर भित्र त्यस्तै प्रकृतिको सेवा दिने अस्पताल रहेको		
४.	सवारी साधन पार्किङको व्यवस्था छ/छैन — छुट्याईएको क्षेत्रफल क्षमता अन्दाजी वटा कार		२५% जग्गा वा तिन शैया बराबर १ कार पार्किङ
५.	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा एक तला भन्दा बढी तला भएको भवन वा अस्पताल सेवा प्रदान गर्नुपर्ने Ramp/Lift को व्यवस्था		
६.	स्वास्थ्य संस्थाको कोठाहरू उपयुक्त भेन्टीलेसन वा वातानुकुलित यन्त्र राखिएको		
७.	प्रतिक्षालयमा आवश्यकतानुसार बस्ने कुर्सीको व्यवस्था		
८.	सूचना-पाटी, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका लगायतका माध्यमबाट सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९.	भवनको सामान्यतः कोठाको उचाई कमिमा ३ मिटर (१० फिट)		
१०.	स्वास्थ्य संस्थाको गुरुयोजना (Master Plan) तयार गरेको		
११.	स्वास्थ्य संस्थाको प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाको लागि छुट्टाछुट्टै शाखा/युनिट		
१२.	प्रशासनिक कार्यालयमा बैठक कोठा र पुस्तकालय व्यवस्था		
१३.	आकस्मिक अवस्थामा बर्हिगमन द्वारको आवश्यक व्यवस्था भएको		
१४.	आगलागी भएको बेलामा बारुणयन्त्रको लागि अस्पताल हाताभित्र पर्याप्त स्थानमा पानी भर्ने व्यवस्था मिलाएको		
१५.	प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा, बारुणयन्त्र सहज रूपमा आवागमन हुन सक्ने र आकस्मिक संकेतका लागि साईरनको व्यवस्था		
१६.	पर्याप्त संख्यामा अग्नि समनयन्त्र (Fire Extinguisher) जडान भएको हुनु पर्ने		

२. स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन तथा सुशासन

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	स्वास्थ्य संस्था प्रवेश गर्नासाथ स्वास्थ्य संस्थाको ले-आउट देखिने नक्साद्वारा कुन सेवा कुन ठाउँमा प्राप्त गर्न सकिन्छ भनी स्पष्ट देखाएको		
२.	स्वास्थ्य संस्थामा आउने बिरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिने व्यवस्था गरेको		
३.	बिरामीले संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रकृया तथा अवधि समेत खुलाएको नागरिक वडापत्र(Citizen Charter) सबैले देखे गरी राखेको		
४.	सबैले देखे स्थानमा उजुरी पेटिका राखिएको		
५.	गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको जनगुनासो/उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्ने, साथै समाधान हुन नसक्ने भएमा सो को कारण सम्बन्धित व्यक्तिलाई जानकारी गराउने		
६.	संक्रमण नियन्त्रण (Infection Prevention) को व्यवस्था, सो को नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गरेको		
७.	सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाका लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको		
८.	कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा शर्त सम्बन्धी विनियम बनाएको		
९.	नेपाल सरकारबाट सञ्चालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल/मापदण्ड/निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गरेको		
१०.	स्वास्थ्य सेवाहरू स्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्ने कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Standard Operating Manual) तयार गरी लागू गरेको		
११.	बहिरंग विभागमा आउने बिरामीको चापका आधारमा बिरामी दर्ता, विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरू र औषधी कक्षमा छिटो छरितो सेवा दिने व्यवस्था गरेको		
१२.	स्वास्थ्य संस्थामा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश प्रतिशत शैया छुट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराएको		
१३.	नं. १३ बमोजिम उपलब्ध गराएको उपचार सेवाको अभिलेख राखी महानगरपालिकामा सो को प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाउने गरेको		
१४.	स्वास्थ्य संस्थाको सूचना अधिकारी तोकिएको		

१५.	स्वास्थ्य संस्थाले विपद् व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाएको र सो कार्यका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकि सो को जानकारी महानगरपालिकामा दिएको		
१६.	स्वास्थ्य संस्था भित्र प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आन्तरिक टेलिफोन कल (Intercom) वा आधुनिक संयन्त्रको व्यवस्था		
१७.	सार्वजनिक संचार सेवाको व्यवस्था		
१८.	प्रहरी, एम्बुलेन्स, दमकल जस्ता सेवा लगायतका आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरू स्पष्ट देखिने गरी राखेको		
१९.	स्वास्थ्य संस्थामा बिरामी र अन्य व्यक्तिहरूका लागि चौबीसै घण्टा शुद्ध पानी आपूर्ति हुने व्यवस्था		
२०.	स्वास्थ्य संस्थाद्वारा वितरण हुने पानीको गुणस्तर परिक्षण ४/४ महिनामा गराई अभिलेख राखेको		
२१.	स्वास्थ्य संस्था क्षेत्रभित्र र सबै विभागहरूमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको		
२२.	ओ.टी., आई.सि.यू. ईमर्जेन्सी कक्ष लगायतका संवेदनशील कक्षहरूमा आपतकालीन विद्युत व्याक-अप सिष्टम राखेको		
२३.	स्वास्थ्य संस्था परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरू नियमित रूपमा सफा सुगन्ध राखिएको		
२४.	स्वास्थ्य संस्था हाताभित्र सेवाग्राही तथा सेवादायकका लागि पर्याप्त पानी र साबुन सहितको सफा शौचालय सबै कक्षहरू वा क्लिनिकमा व्यवस्था भएको		
२५.	अपाङ्गमैत्री शौचालयको व्यवस्था (प्रत्येक तलामा) प्रति ६ शैया बराबर १		
२६.	स्वास्थ्य संस्थाको एम्बुलेन्स चालु हालतमा भएको		
२७.	स्वास्थ्य संस्थामा मेडिकल एटेण्डेण्ट सहितको १ वटा एम्बुलेन्स भएको		
२८.	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र खाना पकाउने(Kitchen) र खाना खाने(Dining) अलग-अलग ठाउँ सहितको सफा र सुविधायुक्त क्यान्टिनको व्यवस्था		
२९.	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा चट्याङ्ग छुल्ने(Anti-Lightening) प्रविधिको जडान, वैकल्पिक भर्याङको व्यवस्था, आगो निभाउने संयन्त्र, अटोफायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर जडान गरिएको		
३०.	बिरामी तथा कुरुवाको लागि नुहाउने घरको व्यवस्था गरेको		
३१.	स्वास्थ्य संस्थाको वार्ड तथा अन्य उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार बिरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवालाई बस्न सक्ने प्रबन्ध गरेको		
३२.	उपकरण तथा औजारहरू समयमा नै मर्मत गर्ने गरेको र ठूला र गम्भीर प्रकृतिका औजार उपकरणहरूको मर्मत सम्भार कार्ययोजना बनाई सोही अनुसार मर्मत गरेको		

३३.	अस्पतालमा प्रयोग हुने एप्रोन, पन्जा, टोपी, जुता, तन्ना, तकिया, खोल, रुमाल जस्ता लुगा कपडा धुनको लागि लण्ड्रीको व्यवस्था भएको		
३४.	स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना भएका विरामीको लुगा धुने सुविधाको व्यवस्था		
३५.	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग हुने सामाग्रीहरूको अलगगै भण्डार कक्ष हुनुपर्ने। यस्तो भण्डारमा कम्तिमा एक महिनाको लागि अत्यावश्यक सामाग्री स्टक राख्ने व्यवस्था गरेको		
३६.	स्वास्थ्य संस्थाको लागि आवश्यक लत्ताकपडा, सरसफाइ सामाग्री, औजार, उपकरण तथा औषधिको न्यूनतम मौज्जात रहनु पर्ने र सो सामाग्रीहरूको उपयुक्त भण्डारणको (Refrigerator, Ventilation, A/C आदि) व्यवस्था गरेको		
३७.	भवनमा सर्वसाधारणको जानकारीका लागि Disaster Management Plan तयार गरी सुरक्षा सम्बन्धी संकेत चिन्हहरू उपयुक्त स्थानमा प्रस्ट देखिने गरी राखिएको		
३८.	स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य जनशक्तिलाई विपद व्यवस्थापनका लागि (आगजनी, भुकम्प, हुलदंगा आदि) र आपत्कालीन उद्धार तथा उपचार गुर्ने प्रभावकारी विधिको कार्य योजना बनाई सो सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम कम्तिमा वर्षको दुई पटक र नमूना अभ्यास Drill practice कम्तिमा १ वर्षको एक पटक		
३९.	आपत्कालीन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
४०.	स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था भएको		
४१.	स्वास्थ्य संस्थाले कम्तिमा रात्रीकालिन समयमा काम गर्ने कर्मचारिलाई आउन जान यातायातको व्यवस्था मिलाएको		
४२.	आधुनिक सूचना प्रविधि सहितको स्वास्थ्य संस्था सूचना केन्द्रको स्थापना भएको		
४३.	वार्ड तथा अन्य सम्बेदनशिल कोठाहरू जस्तै लेवर रुम, डेलिभरी रुम, आई.सी.यू. सी.सी.यू., अपरेशन थिएटर, आपत्कालिन कक्षमा शिघ्र सूचना दिने पद्धति स्थापना भएको		

३. औषधि पसल (Pharmacy)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र चौबिसै घण्टा औषधि पसलको व्यवस्था		

२.	फार्मसी सञ्चालनका लागि फार्मसी विषय अध्ययन गरेको दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था		
३.	फार्मसी कक्षमा औषधिको गुणस्तरमा हास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारमा गर्ने व्यवस्था (खासगरी ताप सम्वेदनशिल औषधि र भ्याक्सिन)		
४.	उपचारमा प्रयोग गरिने लागू औषधिहरू (Narcotic Drugs) चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रिपसन अनुसार मात्र वितरण गर्नेसाथै सो को अभिलेख राख्ने गरेको		
५.	म्याद नाघेका औषधिहरू नियमित रूपमा तोकिएको विधि अपनाई नष्ट गर्ने गरेको		
६.	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
७.	औषधिको खुद्रा मूल्यमा छुटको व्यवस्था भएमा सबैले देख्ने गरी सूचना टाँस गरेको		
८.	फार्मसीमा काम गर्ने व्यक्तिहरू सम्बन्धित निकायबाट इजाजत पाएको		

४. रक्त सञ्चार सेवा (Blood Bank)

क्र.सं.	मापदण्डहरू (अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१.	अस्पताल हातामा ब्लड बैंकको व्यवस्था भएको वा सो नभएमा बिरामीको लागि आवश्यक पर्ने ब्लड उपलब्ध हुने व्यवस्था (नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट रक्त संचार सेवा उपलब्ध भएको ठाउँमा यो व्यवस्था अनिवार्य नहुने)		

५. शवगृह

क्र.सं.	मापदण्डहरू(अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१.	अस्पतालमा रहेका बिरामी तथा अन्य सेवाग्राहीलाई असहज नहुने गरी अलग्गै चिस्यान कक्ष वा शवगृहको व्यवस्था भएको		

६. फोहोरमैला तथा वातावरण व्यवस्थापन

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत

१.	स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कासन हुने सामान्य तथा चिकित्साजन्य फोहोरमैला प्रकृति अनुसार स्रोतमै अलग अलग छुट्याउने, संकलन, ढुवानी तथा उचित विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
२.	जोखिमपूर्ण फोहरव्यवस्थापनका लागि उपयुक्त प्रविधिको व्यवस्था		
३.	स्वास्थ्य संस्थाबाट सृजित संक्रमणजन्य फोहरलाई निःसंक्रमण गरेर अन्तिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको		
४.	स्वास्थ्य संस्थामा मर्करीयुक्त उपकरणको सट्टा डिजीटल प्रविधियुक्त उपकरण प्रयोगमा ल्याएको		
५.	प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा प्रस्ताव भए बमोजिम प्रतिकूल असर न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप अनुगमन योजना अनुसार सूचकका आधारमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन राख्ने व्यवस्था मिलाएको (अस्पतालहरूका लागि)		
६.	स्वास्थ्य संस्था परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरू नियमित रूपमा सफा सुगन्ध राखिएको		

७. आकस्मिक सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	कुल शैया क्षमताको कम्तिमा दश प्रतिशत आकस्मिक कक्षमा शैयाहरूको उपलब्धता		
२.	आकस्मिक कक्षबाट अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा अन्य सेवाहरूमा सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने व्यवस्था (विहलचेर/ट्रली जान सक्ने अवस्था)		
३.	आपतकालीन सेवाका लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरू अस्पतालको आपतकालीन कक्षमा सहज रूपमा आउन जान सक्ने अवस्था		
४.	आवश्यक सेवा दिनका लागि आकस्मिक कक्षको कोठा उपयुक्त		
५.	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट अस्पतालहरूमा चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
६.	सम्बन्धित विषयको कन्सल्ट्याण्ट/चिकित्सक अनकलमा अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
७.	आकस्मिक सेवामा काम गर्ने जनशक्ति तालिम प्राप्त		
८.	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबीसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था		

९.	आकस्मिक विभागबाट बिरामी भर्ना गर्न, रिफर हुने भए रिफरल प्रक्रिया र बिरामी सार्ने पद्धती स्पष्ट परिभाषित भएको		
----	--	--	--

आवश्यक उपकरणहरू

क्र.सं.	विवरण	१५ शैया	छ/छैन	कैफियत
१.	सक्सन मेसिन प्रत्येक उपचार कक्षमा	१		
२.	सुचर सेट — प्रत्येक उपचार कक्षमा	१		
३.	एम्बु ब्याग (Resuciation bag with Laryngoscope)	२		
४.	अक्सिजन — प्रत्येक उपचार कक्षमा	२		
५.	इ.सी.जी. मेशिन	१		
६.	Cardiac Monitor	१		
७.	डीफिब्रीलेटर (Automatic Electric Defibrillator)	१		
८.	भेन्टीलेटर	१		
९.	वी.पी. सेट (प्रत्येक कक्षमा)	√		
१०.	आइ.भी. स्टेण्ड (उपचार शैयाको अनुपातमा)	√		
११.	प्लाष्टर गर्ने सामग्री	१		
१२.	डाइग्नोस्टिक सेट	१		
१३.	आकस्मिक कार्यको लागि औषधि सहितको कार्ट (ट्रली)	१		
१४.	ट्राकियोस्टोमी सेट	१		
१५.	Intraosseous सेट	१		
१६.	भेनस सेक्सन सेट	१		
१७.	CVP Line Set	१		
१८.	निबुलाईजर सेट	१		
१९.	वाटरसील ड्रेनेज सेट	१		
२०.	सूचना पाटी	१		
२१.	हिल चियर, ट्रली, स्ट्रेचर	√		
२२.	Foot step	√		
२३.	वैकल्पिक विद्युतिय व्यवस्था	√		
२४.	ग्यास्ट्रिक ट्युब/ N/G tube Aspiration set	√		
२५.	डुस सेट(Enema)	√		
२६.	खुट्टाले चलाउने सक्सन मेसिन (Non Electric)	√		

नोट: अन्य स्वास्थ्य संस्थाको प्रकृतिअनुसारको विवरण पेश गर्नुपर्ने छ।

८. सघन उपचार सेवा (आई.सि.यू., सि.सि.यू. एन.आई.सि.यू.)

(सेवा भएकोमा लागू हुने)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	चौबिसै घण्टा सघन उपचार सेवा दिने व्यवस्था मिलाएको		
२.	कुल उपलब्ध बेडको पाँच प्रतिशतको अनुपातमा आई.सि.यू. बेड व्यवस्था गरेको		
३.	आई.सि.यू. कक्षमा प्रति दुई शैयाका लागि एक भेन्टिलेटर		
४.	आई.सि.यू., सि.सि.यू. एन.आई.सि.यू. जस्ता सघन सेवा प्रदान गर्ने युनिटमा प्रति शैयाको अनुपातमा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
५.	तालिम प्राप्त चिकित्सक चौबिसै घण्टा उपस्थित रहने र सम्बन्धित कन्सल्ट्याण्ट अनकलमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
६.	बिरामीहरूको अवस्थाबारे चौबिसे घण्टामा कम्तिमा दुई पटक बिरामीका आफन्तलाई जानकारी दिने व्यवस्था		
७.	कडा सरुवारोग भएका बिरामीलाई सघन उपचार आवश्यक परेका बिरामीलाई छुट्टै आइसोलेशनमा उपचारको प्रबन्ध मिलाएको		
८.	सघन उपचार कक्ष वातानुकूलित बनाईएको		

९. ओ.टी. (Operation Theatre)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	एउटा मेजर ओ.टी. र एउटा माइनर ओ.टी. को व्यवस्था भएको		
२.	एउटा एनेस्थेसिक तयारी कक्षको व्यवस्था भएको		
३.	अक्सिजन आपूर्तिको नियमित व्यवस्था		
४.	ओ.टी. वातानुकूलित		
५.	ओ.टी. को बाहिर बिरामी कुरुवा बस्ने व्यवस्था		
६.	मेजर ओ.टी. भएको जुनसुकै अस्पतालमा आई.सि.यू. अनिवार्य हुनु पर्ने व्यवस्था पालना गरेको		
७.	प्रत्येक मेजर ओ.टी. को लागि पोष्ट अपरेटिभ वार्डको व्यवस्था		
८.	अस्पतालमा शल्यक्रिया पश्चात पनि बिरामीको अवस्था स्थिर नभएसम्म उक्त शल्यक्रिया गर्ने समूह तथा सर्जन चिकित्सक र एनेस्थेसियोलोजिष्ट अस्पतालमा रहिरहन पर्ने व्यवस्था		

१०. बहिरंग विभाग

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	बिरामी नाम दर्ता कक्ष/स्थानको व्यवस्था		
२.	अस्पतालबाट प्रदान हुने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाका लागि अलग अलग ओ.पी.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाएको		
३.	बहिरंग विभागको प्रत्येक कोठाको क्षेत्रफल कम्तिमा चौध वर्ग मीटर		करिब १०*१४ फिटको कोठा
४.	स्वास्थ्य संस्थाले बहिरङ्ग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सक वा अन्य चिकित्सकहरू उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरी) सबैले देखे ठाउँमा राखेको		
५.	व्हिलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचरको पर्याप्त व्यवस्था भएको		
६.	व्हिलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर राखे ठाउँ पर्याप्त भएको		
७.	व्हिलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर चलाउने मानिस पर्याप्त भएको		
८.	स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने भनिएको विशेषज्ञ सेवा सम्बन्धित विशेषज्ञ चिकित्सकबाटै प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९.	बिरामी र बिरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार पद्धतिबारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था		
१०.	ओपिडि कक्षमा पर्याप्त फर्निचर सहितको प्रतिकक्षालय		
११.	सूचनापाटी, टिभि स्क्रिन, पोष्टर आदिबाट स्वास्थ्य सम्बन्धी र स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवा सम्बन्धी जानकारी दिने व्यवस्था		
१२.	आवश्यकता अनुसार महिला र पुरुषका लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था		

बहिरंग सेवाका पूर्वाधार तथा मापदण्डहरू देहायको तालिका बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

S.N.	Description	Standard	Yes/No	Remarks
A	General Areas			
1	Inquiry counter/Cash counter	1(28)		
2	Medical record(sq.m)	1(10.5)		
3	Janitor's closet (sq.m)	1(3.5)		
4	Waiting room (sq.m)	1(28.0)		
5	Public Telephone	1		
6	Toilets (Male and Female)	2		
B	Medical Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		

2	Sub waiting room	1(14.0)		
C	Surgical Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		
2	Treatment and dressing room	√		
3	Sub waiting room	1(14.0)		
D	Gyne/Obs Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		
2	Treatment room	1(17.5)		
3	Toilet cum cleaning room	√		
4	Waiting room	1(14.0)		
E	Paediatric Room			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		
2	Treatment room	1(14.0)		
3	Immunization room	1(14.0)		
4	Recreation and play room	1(14.0)		
5	Waiting room	1(14.0)		
F	Orthopedic Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		
2	Plaster and splint storage room	1(14.0)		
3	Treatment room	1(14.0)		
4	Recovery and plaster cutting room	1(14.0)		
5	Waiting room	1(14.0)		
6	Physiotherapy room	1(28.0)		
G	ENT Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√		
2	Treatment room	√		
3	Audiometry room	1(14.0)		
4	Waiting room	√		
H	Dental Clinic			
1	X-ray room	√		
2	Consultation room	√		
3	Workshop/Lab	√		
4	Recovery room	√		
I	Skin and STD Clinic			
1	Consultation room (each 8 sq.m)	√		
2	Treatment room	√		
3	Skin Lab	√		
4	Waiting room	√		
5	Counseling room	√		

ओपिडी सञ्चालन हुने समय

विहान साँझ

क्र.सं.	सेवाहरु	छ/छैन
१	सामान्य चिकित्सा	
२	बालरोग	
३	सामान्य शल्यक्रिया	
४	स्त्री तथा प्रसुती रोग	
५	हाड जोर्नी	
६	नाक कान घाँटी	
७	छाला तथा यौन रोग	
८	अन्य	

११. अन्तरंग विभाग

क्र.सं.	मापदण्ड	छ/छैन	कैफियत
१	चिकित्सकको ड्युटी रुम, प्यान्ट्री, आइशोलेशन रुम, ट्रिटमेन्ट रुम, शौचालय आदिको व्यवस्था		
२	शैया बीच कम्तीमा ४ फिट तथा भित्ताबाट १ फिटको दुरी		
३	अस्पतालमा बच्चा सुत्केरी अब्जभेसन तथा सरुवा रोगका लागि छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था		
४	जनरल शैयाको हकमा ४ देखि ६ शैयाको अनुपातमा १ स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		
५	लेबर रुमको छुट्टै व्यवस्था भएको		
६	नर्सिङ ड्युटी स्टेशनबाट प्रत्येक विरामीको प्रत्यक्ष निगरानी हुने व्यवस्था वा प्रत्येक बेडमा कल बेलको व्यवस्था		

अन्तरंग विभागका पूर्वाधारहरु

S.N.	Description	Standard	Yes/No	Remarks
1	Ward Area (per bed 7 sq.m)	√		
2	Nursing station	1		
3	Nurse's changing room	√		
4	Treatment room	1		

5	Clean utility room	√		
6	Ward kitchen/pantry	√		
7	Sluice room	√		
8	Ward store	√		
9	Doctor's duty room with toilet	√		
10	Sanitary facilities	√		
11	Water closet/toilet 1 to every 8 beds (male)	√		
12	Urinal/toilet 1 to every 6 beds (female)	√		
13	Wash basin 1 for every 12 beds	√		
14	Sink 1 for each ward	√		
15	Kitchen sink and dishwasher 1 for each ward	√		

१२. विविध पूर्वाधारहरु

S.N.	Inpatient (General Ward)	15 beds	Yes/No	Remarks
11.	Administrative Block	√		
A	Director's Room	√		
B	Administrative Unit	√		
C	Finance Unit	√		
D	Library	√		
E	Meeting Hall	√		
F	Training Hall	√		
G	Record Keeping Unit	√		
H	Security Unit	√		
I	Toilet Male/Female	√		
J	House keeping	√		
12.	Laundry	√		
A	Dirty Receive	√		
B	Clean Store Room	√		
C	Staffs Room with Toilet	√		
D	Cleaning area	√		
E	Kitchen	√		
13.	CSSD	√		
A	Dirty Receiving	√		
B	Cleaning Room	√		
C	Sterlization Room	√		
D	Clean Storage Room	√		
E	Common Storage	√		
F	Drying & Packing	√		
G	Ambulance			

१३. मानव संसाधन व्यवस्थापन

क्र.सं.	मापदण्ड	छ/छैन	कैफियत
१	एक जना एम.डी.जी.पी. चिकित्सक वा विशेषज्ञ चिकित्सक		
२	शल्यक्रिया प्रदान गर्ने कक्षमा प्रति शैया कम्तीमा एक जना शल्यचिकित्सक, एक जना एनेस्थेटिक्स, एक जना इन्चार्ज, एक जना शल्यक्रिया सहायक र एक जना नर्स		
३	जनरल कक्षमा प्रति चार देखि छ शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		
४	इमर्जेन्सी तथा पोष्ट अपरेटिभ कक्ष (Post Operative Ward)मा प्रति दुई शैयामा एक जना नर्स		
५	सघन उपचार कक्ष (आई.सी.यू.एन.आई.सी.यू.,सी.सी.यू. आदि)मा प्रति शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
६	प्रसूति कक्षको लेबर वेडमा प्रति वेड दुई एस.बी.ए. (Skill Birth Attendants) तालिम प्राप्त नर्स वा मीडवाईफरीको व्यवस्था		
७	१०० शैया भन्दा बढीको अस्पतालमा अस्पताल प्रशासकको व्यवस्था		
८	अस्पतालमा कम्तीमा दुई तिहाई स्वास्थ्यकर्मीहरू पुर्णकालीन रहेको		
९	सरकारी स्वास्थ्यकर्मीहरूबाट सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा सम्बन्धित निकायको स्वीकृत पत्र रहेको		
१०	हरेक स्वास्थ्यकर्मीहरूले सम्बन्धित व्यवसायिक काउन्सिलबाट दर्ता नम्बर लिएको		
११	विदेशी स्वास्थ्यकर्मी वा स्वयंसेवक भए निजले मन्त्रालयको सिफारिसमा सम्बन्धित काउन्सिलबाट स्वीकृति लिएको		
१२	कम्तीमा १ जना मेडिकल रेकर्डर भएको		

अन्य स्वास्थ्य संस्थाको हकमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वीकृत हुँदा पेश गरेको विवरण अनुसार को अवस्था पेश गर्नु पर्ने छ।

१४. जनशक्ति सम्बन्धी विस्तृत विवरण:

क्र.सं.	पद/नाम	१५ शैया	छ/छैन	कैफियत
१	फिजिसियन	१*		
२	सर्जन	१*		
३	वालरोग विशेषज्ञ	१*		
४	हाड तथा जोर्नी विशेषज्ञ	१*		

५	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	१*		
६	यौन तथा छाला रोग विशेषज्ञ	१*		
७	प्याथोलोजिष्ट/बायोकेमिष्ट/माइक्रो बायोलोजिष्ट	१*		
८	मेडिकल टेक्नोलोजि	१*		
९	ल्याव टेक्निसियन	१		
१०	ल्याव असिस्टेन्ट	१		
११	रेडियोलोजिष्ट	१*		
१२	रेडियोग्राफी टेक्नोलोजिष्ट/ रेडियोग्राफी अधिकृत/ वरिष्ठ रेडियोग्राफर	१		
१३	नाक, कान, घाटीरोग सर्जन	१*		
१४	नेफ्रोलोजिष्ट	१*		
१५	अपथल्मोलोजिष्ट	१*		
१६	एनेस्थेतिष्ट	१*		
१७	डेन्टल/ बि.डि.एस.	१*		
१८	मुटुरोग विशेषज्ञ	१*		
१९	स्नायूरोग विशेषज्ञ	१*		
२०	मानसिक रोग विशेषज्ञ	१*		
२१	एम.डि.जी.पि.	१*		
२२	मेडिकल अधिकृत (एम.बि.बि.एस)	३		
२३	मे.सू./निर्देशक	१*		
२४	मेट्रोन	१*		
२५	सहायक मेट्रोन	१*		
२६	सिष्टर/बि.एन.	१		
२७	स्टाफ नर्स	५		
२८	अ.न.मी.	५		
२९	हे.अ.	२		
३०	अ.हे.व.	३		
३१	फिजियोथेरापिष्ट	१*		
३२	दन्त सहायक	१*		
३३	हाउस किपर	१*		
३४	अस्पताल प्रशासक	१*		
३५	सहायक प्रशासक	~		

३६	लेखा अधिकृत			
३७	मेडिकल रेकर्डर	१		
३८	लेखापाल/स.लेखापाल	~		
३९	रिसेप्सोनिष्ट	~		
४०	स्टोर किपर	~		
४१	फर्मासिष्ट/फार्मेसि सहायक	१*		
४२	इसिजी टेक्निसियन	१*		
४३	डाइटिसियन	१*		
४४	वार्ड एटेन्डेन्स महिला/पुरुष	~		
४५	सुरक्षा गार्ड	~		
४६	अडियोलोजी असिस्टेन्ट	१*		
४७	स्विच थेरापिष्ट	१*		
४८	एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट	१*		
४९	इमर्जेन्सी फिजीसियन	~		
५०	इमर्जेन्सी प्यारामेडिक्स	१+१#		
५१	इमर्जेन्सी नर्स	१+१#		

* = Desirable

= Part time

~ = as per need

नोट: अस्पतालमा अन्य विशेषज्ञ उपलब्ध नभएतापनि एक जना एम.डी.जी.पी. अनिवार्य

१५. एलाईड हेल्थ तथा निदानात्मक सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एक्सरे मेशिन Install गर्नको लागि कम्तिमा २२५ स्क्वायर फीटको कोठा		
२	एक्सरे/सि.टी. स्क्यान गर्ने कोठाको Wall Thickness (१) ९ इन्च with plaster of Parais वा (२) ६ inches with 0.2mm lead barrier वा (३) २.०mm lead thickness मध्ये कुनै एक भएको		
३	एक्स रे/ सि.टी. स्क्यान Expose गर्ने व्यक्तिको लागि एक्सरे कोठा भित्र 0.5mm को lead Aprone of equivalent Radiation Protective Material प्रयोग गर्ने व्यवस्था		
४	X-ray expose गर्ने कोठा, डार्करुम र प्रतिक्षा कक्ष छुट्टाछुट्टै		

५	X-ray विकिरणले स्वास्थ्यमा खराव असर पर्नसक्छ भन्नेबारे सूचना टाँस गरेको		
६	पचास बेड भन्दा माथिका अस्पतालमा कम्तिमा एक वटा मोबाइल एक्सरे मेसिन भएको (५० भन्दा मुनि ऐच्छिक)		
७	Radiology/Imaging सम्बन्धी मेसिन नेपाल भित्र ल्याउन र संचालन गर्न स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको स्वीकृत लिएको		
८	Radiology/Imaging को रिपोर्टिङ रेडियोलोजिष्टले मात्र गर्ने गरेको		
९	रेडियोलोजिकल इन्टरभेन्सन प्रोसिडियूरहरू यथासम्भव रेडियोलोजिष्टले गर्ने गरेको		
१०	स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेषज्ञले USG गर्ने गरेको भए निजले तीन महिनाको USG संचालन सम्बन्धी तालिम लिएको		
११	विकिरण क्षेत्रमा काम गर्नेलाई अनिवार्य रूपमा रेडिएसन हेजार्ड भत्ताको व्यवस्था गरेको		

Imaging Equipment:

SN	Name of the equipment	15 beds	Remarks(Yes/No)
1	500 ma X-ray image intensifier	-	
2	300 ma X-ray machine	1	
3	100 ma X-ray machine	1	
4	100 ma X-ray machine (Mobile)	1	
5	Dry View Processer (CR System)	स्वैच्छिक	
6	Dental X-ray machine	स्वैच्छिक	
7	Ultra-sound machine with color dropler and guided biopsy	1	
8	Spiral C.T. Scan	-	
9	MRI machine	-	
10	Mammography Unit	-	
11	Echocardiogram	स्वैच्छिक	

१६. प्रयोगशाला सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एन्टीनेटल,न्यूरोलोजी र नेफ्रोलोजी जस्ता विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्ने अस्पतालमा डिप्टिक जस्ता परिक्षण गर्ने व्यवस्था		
२	माइक्रो- बायोलोजी सम्बन्धी प्रयोगशाला वातानुकूलित भएको		

Laboratory Instruments:

S.N.	Name of Instruments	15 bed	Yes/No	Remarks
1	Microscope	1-3		
2	Microtone			
3	Tissue Processor			
4	Slide Stainer(Histo)			
5	Tissue Floating water bath set			
6	Immuno histo-chemistry set			
7	Auto Analyzer (Biochemistry)			
8	Semi Auto Analyzer (Biochemistry)	1		
9	Elisa reader with Washer			
10	Incubator	1		
11	Chemical balance	1		
12	Electrolyte Analyzer	1		
13	Colorimeter	1-3		
14	Hot Air oven	1		
15	Autoclave	1		
16	Refrigerator	1-2		
17	Coagulometer for coagulation profile			
18	Blood cell counter (18 parameters or above)	1*		
19	Blood gas analyzer			
20	Generator	1		
21	Centrifuge	2		
22	Laminar hood			
23	Counting Chamber	1-2		
24	DLC counter	1-2		
25	Pipettes, Glassware/Kits/Consumables			
26	Biosafety Cabinet(Class II)			
27	Incinerator	1		
28	Glassware/kits/reagent consumables			
29	Computer with printer	1		
30	Adequater number of Furniture should be available			